

דֶּרֶשׁ עֲשֵׂה קֶרֶב בֵּיתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • השיעור נמסר בבית הכנסת פרי מגדים, צפת ת"ו • בצום י"ז תמוז, תשפ"ו

איזה דבר גדול! כמה בן אדם צריך להכניס לראש שלו: גדולי ישראל, הענקים האלו, אלו אנשים שהבינו שבאנו לעולם רק כדי איך אני יכול לעשות טוב לשני. זה מה שכותב רבנו יונה: וזאת מן המצוות החמורות ומן העיקרים הנדרשים מן האדם.

על שני אנשים תיבנה ירושלים

הגמרא בגיטין (נ"ה ע"ב) אומרת: "אקמצא ובר קמצא חרוב ירושלים". באמת – תגיד, אם חז"ל לא היו אומרים את זה, היית מאמין? ממשוה היה מאמין שעל שני אנשים תחרב ירושלים? בחיים לא! אין אפילו הווה אמינא, אפילו לא בדמיונות. בכל זאת חז"ל גילו לך: תדע לך, יש שני אנשים שבגללם ירושלים. אז בואו עכשיו נלמד מפה היסטוריה בשבילנו.

אם על שני אנשים נחרבה ירושלים – אז תתחיל להאמין שגם על שני אנשים תיבנה ירושלים. ולכן אף אחד לא יתחיל לחשוב: תשמע, ההוא לא מתנהג כמו שצריך, זה לא עושה... עזוב! אתה תתנהג טוב כמו שצריך. למז? כי צריכים בסך הכל שני אנשים, שיעבדו כמו שצריך. ובזכותם. בעזרת השם תבוא הגאולה.

סיפור הרם האמריקאי: הטובה חוזרת

סיפר הרב מרדכי נויגרשל. הוא אמר: אני שמעתי את הסיפור הזה מבעל המעשה.

היה איזה ילד, נכנס לשיבה קטנה, לשיעור א'. ואל תשאל – כל חודש זרקו אותו מהשיבה, כל חודש הבחור מפריח הבטחות: שבעזרת השם, אני אומר לך – יהיה טוב, אבל למעשה. טוב לא היה.

בין הזמנים, הוא מגיע הביתה, הוא מוצא מכתב בתיבת הדואר. על המכתב היה הלוגו של הישיבה. הוא פותח את המכתב – כותב שם ראש הישיבה: לכבוד הורי הבחור, הנחלת הישיבה החליטה שאין לו לבחור הזה לעשות פה בשנה הבאה, שיחפש לו מוסד אחר. הבחור היה אמר: אם אני באיתא את המכתב הזה להורים שלי – אני יכול לגרום להם נזק גדול! מה עשה? לקח את המכתב. קרע אותו לגזרים. וזרק לפח.

א' אלו, הבחור הגיע לשיבה. פתאום ראש הישיבה רואה אותו, שואל אותו ראש הישיבה: מה אתה עושה פה? אומר לו: מה זה מה אני עושה פה? אני לומד בישיבה! – כן, אבל קיבלת מכתב שאתה מסולק מהישיבה. אומר לו: הרב, איזה מכתב? לא קיבלנו שום מכתב. אמר לו: בסדר, קיבלת או לא קיבלת – אין לך מה לעשות פה. הבחור ניסה: הרב, אני מבטיח לך, פעם אחרונה אותי, אני אומר לך – הפעם אתה תראה! ראש הישיבה אמר: את "הפעם הזאת תראה" – כבר שמעתי עשרים פעמים, איני רוצה לומר יותר. שלום. מנסה לדבר איתו – איני מה לדבר. הבחור בכה והלך.

הוא יצא מהישיבה, ממש במדרגות של הישיבה, כמה צעדים – פוגש איזה את אחד הרמ"ם של הישיבה, הר"מ האמריקאי הזה – הגיע מאמריקה, כי כבר שמונה שנים הוא לא זכה לילדים. אמרו לו באמריקה: משנה מקום משנה מזל, תעבור לארץ ישראל, זכותה של ארץ ישראל, שתזכה לילדים. והוא עבר, הוא בא לארץ ישראל, התקבל לישיבה הזאת ללמד.

הר"מ הזה שאל את הבחור מה קרה? למה אתה בוכה? והוא סיפר לו. הר"מ לקח אותה הבחור וניגש לראש הישיבה, ואמר לו: תן לי אותו על אחריותי. אני אטפל בו, ואני אנסה לעשות מה שאני יכול לעשות. ראש הישיבה התרכך, ובאמת הבחור נשאר בישיבה. והר"מ הזה – דאג יום יום להעלות אותו, למדתי איתו בחברותא, ודאג להזמין לאותי שבת הביתה. ובאמת, מהרהגשה הטובה שהוא נתן לי – התחלתי לעלות. כשנה לאחר מכן, נולד לאותו הר"מ בן. והוא אמר: משנה מקום משנה מזל – בשביל שיהיו לו גנים. סייעתי את העבודה שלי פה. והוא חזר בחזרה לארצות הברית.

וואני, ברוך השם, ומשכתי לעלות. סיימתי את הישיבה הקטנה כאחד הבחורים הטובים, ובושיבה גדולה גם הייתי מהמוצלחים, ברוך השם. אחרי החתונה נכנסתי לכולל, והואברכים אמרו לי: יש לך כישורות טובים, אתה יודע לדבר טוב, אתה יודע לפנות לציבור, אתה יודע לרגש. אותי בערבים תמצא זמן לגשת לצעירים האלו שמתבזבזים. באמת יצאתי בערב לעבוד אתה, ומהערב - נהיה חצי יום, אני מסתובב בכל מיני שאלות. כבר יצא לי שם כמי שמטפל בבורחים.

שנה אחת הגיעו בן ובת. הם אומרים שיש להם עוד שבוע – הם טסים להודו, והם שמעו עליי, הם רוצים לדבר. באמת דיברתי איתם, ראיתי שיש עם מי לדבר, יש שם ללב. בסוף אמרתי לבחור: עזוב, רד מההודו הזה, לא מתאים. והכנסתי אותו לשיבת אזור שמה. לאט לאט הוא גם עזב את הבת שלו, והתחזק מאוד. ואני מביא אותו אליי שבתות, דואג לו ממש מכל הכיוונים. וברוך השם, תוך שנתיים חזר בתשובה שלמה. והשתדד לאחר מכן עם כל בעלת תשובה. והתחנתו.

ההורים שלו היעו מארצות הברית. אני פגשתי את האבא מתחת לחופה. הוא ראה אותי ואני ראיתי אותו – התחבקנו, התנשקנו ובכינו. האבא של הבחור הזה – זה אותו ר"מ מהישיבה! שדאג לי שאשאיר בישיבה. זה אותו אבא שנולד לו הבן הזה אחרי שנה, והבן הזה עבר והתקלקל, והשם גלגל שהוא יעבור דרכי, וכך החזרתי אותו לטוב.

בן אדם עושה איזה מעשה טוב, אתה אומר לעצמך: מה, הבוור הזה, למה עשיתי לו טוב? השקעתי בו - נ, ומה יצא? אתה חושב שלא יצא כלום. אחרי עשרים שנה, פתאום אתה פוגש את מה שעשית. אתה רואה שהמעשים לא נאבדים. בן אדם עושה טוב - בסוף הטוב חוזר אליי. חזר גם הלא כלום. זהו לא חוזר בעולם - מי יודע מה חוזר אליי בעולם הבא. אלה תמיד מספרים שם.

פתיחה: חורבן הבית ושנאת חינם

חז"ל אומרים שבית המקדש הראשון נחרב בגלל שלושת העבירות החמורות. אף על פי כן, אחרי שבעים שנה, בשפה שלנו – בורא עולם נרגע, וחזונו להיות חברים טובים. עכשיו, נחרב בית המקדש השני – בגלל שנאת חינום. ואין תאריך. לכן חז"ל מצווים אותנו להתחזק בנושא של בין אדם לחברו, שלא תהיה שנאת חינום. לכן נתחזק עכשיו בבן אדם לחברו.

מהי שנאה של "בחינם"?

ואני רוצה לעמוד על שאלה: למה זה נקרא שנאת חינו? אני לא מכיר בן אדם ששונא את חברו בחינם. אבל באמת יש משהו בחינם, וזה דבר שיכול להיות מצוי בכמה פנים, ובהרבה מקומות.

מה יהיה כאשר יש בבית נכנסת תשעה אנשים – אין מניין. ומחפשים עשירי למניין. הרב אשר יוצא החוצה, מחפש עשירי למניין חמש דקות לפני השקיעה. אני עובר שמה, ואומר לי: תשמע, אנחנו פה תשעה, אם אתה יכול לבוא להשלים מניין. אני אומר לו: לא רוצה.

תגיד לי, הרב אשר, אבל באמת – מהיום אתה מדבר איתי רגיל? תגיד את האמת, רגיל? לא. והאנשים כועסים אחד על השני.

עכשיו אני שואל: כשהרב אשר שאל אותי אם אני רוצה להשלים מניין או לא רוצה להשלים מניין – הוא קבע לי עובדה, או שהוא שאל אותי שאלה? הוא שאל, נכון? אבל באמת הוא התכוון שאתה חייב לבוא, איזו משהו אחר.

השכן שלך דופק בדלת, אומר: שלום, אחותי התחתנה, אנחנו עושים שבע ברכות, ואנחנו צריכים עשירי למניין בשביל השבע ברכות. אתה יכול לבוא להצטרף? 'לא רוצה לבלוא', 'לא כול', 'לא בא לי', 'תשמע, אני טרוד...' אני אומר לך: תשמע, חמש דקות של ברכה זוהי... אני טרוד, לא יכול לבוא. מהיום אתה אומר לי שלום – אתה יודע איזה שלום? שלום כבוד ראש, כמי שמתו מוטל לפנינו... ככה זה, אין מה לעשות.

ואני לא מבין: כשדפקת אצל השכן בדלת ואמרת לו "אתה יכול לבוא להשלים מניין – שאלת אותו, או קבעת לו עובדה? אתה, מבחינתך, קבעת לו עובדה. נכון שהגשית את זה בצורה של שאלה, אבל קבעת לו עובדה. הבן אדם לא רוצה לבוא – ומהיום נהייתה איזו מחיצה בלב. מה לעשות. תגיד, זה בחינים או לא בחינים? באמת בבחינים! לא אתה אתה מבטוּן – ואתה רק שאלת אותו, וישו חופשי להגיד או כן או לא, נכון? ובחינים! לך לא אתה כוסע עליו? זהו, זהו, הבחינים שני."

ומפּה תלמדו: אנשים נכנסים לבית כנסת, נכנסים לכל מיני מקומות ציבוריים – הם נכנסים עם הקדמות בראש, איך צריך הבן אדם הזה להיראות, איך הוא צריך להתנהג, איך הוא צריך לעשות. ואם הוא לא עושה את זה – מבחינתו זה לא שווה שום דבר. וכל זה מגיע מזה שלבן אדם יש הנחות מוקדמות. למה אתה מניח הנחות ואתה מקשה קושיות? למה? זו הבעיה המרכזית שיש לנו בנושא של בין אדם לחברו – זו באמת שאלה של ביניים.

דברי רבנו יונה: מן החמורות ומן העיקרים הנדרשים מן האדם

כותב רבנו יונה בשערי תשובה (שער ג' אות י"ג): "כי חייב אדם לטרוח בדרישת טוב לעמו, ולשקוד בעמל נפשו על תקנת חברו, אם דל ואם עשיר". יש פה כמה לשונות. דבר ראשון: חייב אדם לטרוח. זה לא משהו, אתה יודע 'על הדרך'. חייב אדם לטרוח בדרישת טוב לעמו, ולשקוד בעמל נפשו על תקנת חברו. "לשקוד" הכוונה – כמו שאתה מבין ששקידה הכוונה כל הזמן, ככה צריך כל הזמן לעמול בנפשו על תקנת חברו.

וזהו כותב פה רבנו יונה – זו השורה שלנו עכשיו: "וזאת מן המצוות החמורות ומן העיקרים הנדרשים מן האדם". זה לא עוד מצווה שאתה עושה, אלא זו מצווה מן המצוות החמורות ביותר שיש, ומן העיקרים הנדרשים מן האדם. כמה בן אדם צריך באמת לדעת שבאנו לעולם הזה – לעשות טוב אחד לשני.

הרב שך: "בשביל זה באתי לעולם"

ההרב בעדני סיפר שהוא ביקש מהרב שך אם הוא יכול לבוא למסור שיעור בכולל אצלו, והרב שך מאוד שמח, אמר: אני, בעזרת השם, פעם בשבוע, יום רביעי, מגיע אליך למסור שיעור בכולל. ובאמת הרב שך, שנים על גבי שנים, היה מגיע לכולל של הרב בעדני למסור שיעור בכולל.

פעם אחת הרב שך עבר איזה ניתוח קשה בלב, ובני המשפחה פנו לרב בעדני ואמרו לו שאינן יודעים מה לבקש מהרב שך כי הוא לא יודע, כי הרב שך מאוד מאוד מאוד חלש. הרב בעדני פחד שהרב שך יתאמץ, נסע אליו, הגיע לביתו, אמר לו: הרב, אני מבקש שהרב השבוע יבוא ליבא למסור שיעור בכולל. הרב חלש, והמאמץ הזה יכול לגרום לרב חולשה יותר גדולה ממה שיש.

לשני. חוץ מזה אני לא יודע מה המטרה שלי בחיים. ככה כותב הרב בעדני בספר. עכשיו התראה, אם היה לי כסף – הייתי עושה חסד בכסף, אבל כסף אין לי. מה אני כבר יכול לתת לאחרים? אני יכול לתת תורה. כל מה שאני נותן תורה – זה רק כדי שאני אזכה לחיות. עכשיו מה אתה אומר לי? – ותר על החסד כדי שאני אוכל לחיות? מה אתה מדבר? תר על החסד שאני עושה זה כדי לחיות, החיים שלי זה רק מה שאני יכול לעשות טוב לשני.

המלכת את חברך עליך בנחת רוח

רבי חיים קניבסקי מביא באורחות יושר: יש מסכת – אני לא יודע אם אתם מכירים אותה, זו מסכת מיוחדת. למסכת הזאת קוראים לה מסכת 'חיבוט הקבר'. שמעתם עליה? כותב הרב: בשעה שאדם נפטר מן העולם, שואלים אותו: המלכת את חברך עליך בנחת רוח? אם יש בו דברים הללו – יוצאת נשמתו בלא צער.

איזה דבר גדול זה! ראייתם מה שואלים אותך? תגיד, כמה תפילין הנחת? לא שאלו אותך. כמה ציציות היו לך? לא שאלו. תגיד, אילו דגים אכלת בשבת? כמה סוגי דגים אכלת בשבת? לא שואלים. תגיד, כמה למדת? לא שואלים. מה שואלים? המלכת את חברך עליך בנחת רוח – זה מה ששואלים. ואם הוא עשה כן – יוצאת נשמתו בלא צער. תשמע, המילים האלו – בלא צער – זה לא צחוק.

רבי חייא ומלאך המוות

הגמרא במסכת מועד קטן (כ"ח ע"א) מספרת, שיום אחד הגיע עני אחד לרבי חייא אמר לו: אני רעב. אמר לו רבי חייא: אין בעיה. בשפה שלנו – לקח פרוסה, שם לו ממרח, ונתן לו לאכול. אמר לו: תשמע, אתה מרחם על העני – למה שלא תרחם עליי? אמר לו: בטח מרחם עליך – נתתי לך לאכול! אמר לו: לא, אני מלאך המוות. אז מה הבעיה? תשמע, אמרו לי לבוא לקחת אותך, ואני מפחד ממך. שמעתם דבר כזה? שמלאך המוות מפחד ממישהו?

אמר לו רבי חייא: טוב, תבוא עוד שלושים יום. אמר: מה שלושים יום? אמר לו: אני רוצה לחזור על כל הש"ס, לדעת אותו טוב. אמר לו: בסדר. אחרי שלושים יום הגיע מלאך המוות. אמר לו ר' חייא: תחכה כמה דקות. הלך למקוה, טבל, הסתפר, נטל ציפורניים, קרא קריאת שמע, וידיו. לאחר מכן שכב על המיטה, ולקח אותו מלאך המוות.

בחלום התגלה התגלה לאחד הבנים שלו [היו לו שני בנים יהודה וחזקיה]. שאל אותו: אבא, איך נפטרת? אמר: במיתת נשיקה. אבל אני אומר לכם – אם יגידו לי עוד פעם לבוא פה לעולם הזה, אני לא רוצה לבוא. אתם יודעים איזה פחד זה? לא רוצה לבוא לפה!

יש בן אדם שזוכה להגיע למדרגות, שיכול להגיע למצב יותר מרבי חייא? איפה זה – "המלכת את חברך עליך בנחת רוח"? איזה דבר גדול זה! למה בן אדם יכול לזכות כשהוא מתחזק בבין אדם לחברו?

לחיות בלי ציפיות

לעולם אל תלך עם שום הקדמות לפני כן. כל הבעיות שיש לנו – כי יש לנו הקדמות על אנשים: אני כבר מצפה שהוא יעשה... למה החברה של האוטובוסים הזאת טובה וזאת לא... ומה נוצרת מחלוקת. אבל אם בן אדם לא מצפה כלום – איזה חיים מאושרים אלו! בן אדם מגיע הביתה, הוא לא מצפה שאשתו הכינה אוכל, שהבית מסודר – ובאמת הבית לא מסודר ואין אוכל: לא קרה כלום, הכל בסדר. זו עבודה בבין אדם לחברו.

המורה ועמרם: כוחה של מילה טובה

סיפר רב אחד: אני מורה חרדי, מלמד בבית ספר ממלכתי דתי. שנה אחת אני מלמד בכיתה ה', אני עובר על הרישימה של הילדים, להכרות: יעקב – כן, משה... דוד... אחד הילדים ישב בשורה הראשונה שלי. אני מסתכל בדף, אמר המלמד: הפעם לא כתבתי שם בדוי, כי רציתי שאנשים ידעו, וגם הבן אדם בעצמו היה מוכן שיכתבו את השם שלו. קראו לו עמרם בר-נתן. אני רואה ילד מלוכלך, מוזנח, נעללים חצי קרועות, והוא יושב בשורה הראשונה. אמרתי: זהו, השנה הזאת אני הולך לאכול אותה מהתלמיד הזה. גמרנו. ובאמת הניחוש שלי – היה נכון. אף אחד מהחברים לא התחבר אלי, מציק לכולם ורק עושה בעיות, לא לומד בכלל – אין מחברת, אין קלמר, אין שיעורי בית, אין כלום.

טוב, אמרתי, מה אני יכול לעשות – נפל תיק כזה, נפל. בבית הספר אצלנו אנחנו נוהגים שבמשך חודש אלול כל מורה מקבל את התיקים של הילדים מהשנים שעברו. בסוף אלול, קיבלתי את התיק של עמרם הזה. אני פותח את התיק, אני רואה: כיתה א' – ילד מחונן, ילד שיש לו את ההבנה הכי עמוקה מכל הילדים, השכל שלו לא מתאים לכיתה א', ילד עם מידות טובות, עם נשמה גבוהה מאוד. כיתה ב' – המורה כותב: כזה ילד לא לימדתי הרבה שנים, ילד משכמו ומעלה, נשמתו גבוהה מאוד, יש לו רצון ללמוד, לא מחסיר אף פעם בלימודים, ההצלחה שלו מסחררת מאוד. כיתה ג' – המורה כותב, שאפילו שאמא שלו חולה, הוא ממשיך ללמוד, ולומד מאוד מאוד חזק. כיתה ד' – המורה כותב, שמכיוון שאמא שלו נפטרה, הוא כבר בקושי נמצא בלימוד.

פתאום הבנתי: זה ילד שאין לו אמא! זה ילד זרוק, מי יודע ילד מחונן ומה שהוא עובר. ואני ראיתי אותו ככישלון.

כבר למחרת, באתי לכיתה, שאלתי שאלה. ואני אומר לעמרם: עמרם, יש לך תשובה? עמרם אומר: כן, יש לי תשובה. הוא ענה, ואני אמרתי: וואי! יש לנו פה בכיתה עילוי! וראיתי איך הוא נהנה ושמה. בהפסקה ראיתי שאחד הילדים ניגש אלי, ושיחקו ביחד. יום, יומיים, שלושה – ואני מטפף לו יום יום שהוא פשוט העילוי של הכיתה. יום אחד לקחתי אותו לבית שלי וקניתי לו בגדים – ידעתי כמה קשה המצב בבית – דאגתי לארגן לו הכל.

הוא סיים את כיתה ח', הוא כתב לי מכתב: כזה מורה לא היה לי כל החיים, תודה רבה על מה שנתת לי. עברה איזו תקופה – אחרי שסיים את התיכון הוא כותב לי: עברתי גם את התיכון, אבל כזה מורה לא היה לי בחיים, תודה רבה על מה שנתת לי. עברה עוד

תקופה – אני מקבל מכתב מעורך דין: עמרם בר-נתן. כותב לי: תדע, איפה לא הייתי, איפה לא למדתי, ואני רוצה להכיר לך טובה על מה שאתה באמת נתת לי, מכל הלב.

אולי שלושים שנה עברו מאז – אני כבר מבוגר, ויום אחד אני מקבל הזמנה לחתונה. אני מסתכל – לא מכיר אף אחד, לא יודע גם איך זה הגיע אליי. אמרתי: קורה, אני יודע מה... שיהיה. עברו כמה ימים, אני מקבל טלפון מעמרם. אומר לי: עמרם. שלחתי לך הזמנה לחתונה של אחת הבנות שלי. אמרתי לו: מה... הוא אמר לי: זו חתונה חרדית! אמרתי לו: מה זה חרדית? אומר לי: הרב, תראה, אני כבר מחתן ילדים. דע לך – המילים הטובות שאמרת לי, עד היום בראש. מכל המורים שהיו לי – אתה היית מורה חרדי, ואתה היחיד שנתת לי מילים טובות. החלטתי שאני צריך להפוך את החיים שלי לחיים כמו של המורה שלי, ומכיוון שאתה היית חרדי – אז גם אני החלטתי להיות חרדי. כבוד הרב, הבית שלנו מתנהל כבית חרדי. אני לומד חצי יום בכלל, וחצי יום אני עובד. כל המשפחה שלי – כולם חרדים. כבוד הרב, הכל זה שלך! המילים הטובות שאמרת לי – עד היום חקוקות לי בלב. הצלת אותי משאול תחתית. השם שלך אותך בזמן הקשה שלי בחיים, להציל אותי. תודה רבה על כל מה שעשית.

בן אדם רואה ילד בכיתה ה' – תגיד, היית מאמין, שמכיתה ה' תזכה שהילדים של הילד הזה יהיו חרדים, דורות על גבי דורות? אף אחד לא יכול להאמין איזה השלכות נוראות יכולות להיות מדברים שכן אדם עושה.

"גולה": מידה כנגד מידה

סיפר הרב אליהו פנחסי שליט"א: הייתי ילד בגיל שבע, והייתי גר בגבעת זאב, ואחד הצעירים פתח קבוצת תהילים לילדים. אני מדבר איתך לפני חמישים שנה. מי שקיבל סוכריה – היה משהו גדול. והוא – לא נתן סוכריה, הוא נתן קרמבו! מי לא הגיע – כולם הגיעו.

היה שם ילד אחד, ש'לחי' אחת שלו הייתה קצת בולטת החוצה. והצעיר שעשה את התהילים, היה קורא לו "גולה": גולה, בוא נקרא תהילים. גולה, תזוז ימינה. יופי, שב, גולה. קרא לו ככה. אנחנו היינו די קטנים, לא התייחסנו לזה.

זה עבר. גדלנו. כבר יש לי משפחה גדולה, עברתי לגור במקום אחר, כמדומה שאותו צעיר הזה כבר הגיע מעל גיל חמישים. ויום אחד נפטרה הסבתא שלי, והלכתי לנחם את אבא שלי. אני נכנס לנחם – מי הגיע לשמה? הוא, הבחור שפתח את התהילים! וגם הבן שלו הגיע איתו ביחד. ילד בן שמונה עשרה. ואני מסתכל על הבן שלו ואני רואה – לחי אחת ישרה, ולחי אחת נפוחה, בולטת החוצה...

אמרתי: אני מפרסם את הסיפור הזה, שאנשים ידעו: אם בן אדם מבזה את השני – נראה לך באותו רגע, שזה בצחוק, לא התכוונתי! באמת שלא התכוונתי. דע לך, בין אדם לחברו – חייב כל הזמן להתחזק בזה. וחס ושלום, אם בן אדם פוגע בשני – בסוף זה חוזר אליו.

החזון איש: מחלוקת לשם שמיים

כשקמה המדינה, היה חוק גיוס לכל האנשים – לא היה אז מושג של דחייה כמו שיש היום. רק מי שהיה רב קיבל פטור.

סיפר את זה איזה מלמד אחד: אני מלמד בתלמוד תורה. אמרתי לעצמי: עכשיו ייקחו אותי לצבא. הלכתי לאיזה בית כנסת ואמרתי: אני פה הרב של בית הכנסת – וגמרנו, אני פטור. מי שהדבר לא מצא חן בעיניו – זה רב העיר. כאילו: מה, נכנס לבית כנסת להיות רב בית כנסת בלי רשות רב העיר?! אבל אני אמרתי: בסדר, מה אכפת לי ממנו. אני מפחד שגיניסו אותי. אבל בסוף נקפו ליבו, והוא נסע לחזון איש, סיפר לחזון איש את כל מה שהיה.

אמר לו החזון איש: לא טוב מה שעשית. כל דבר אתה מבקש רשות מהרב של העיר. ולכן, עכשיו אני אומר לך: מהרגע הזה אתה לא דורך יותר בבית הכנסת הזה. לא נכנס ולא מוסר שיעורים. אמר לו: אבל הרב, אני מוסר שם שיעורים, ואנשים מתחזקים! אמר לו: אתה לא מגיע לשם יותר. לא שווה כל מה שאתה עושה. ואם אתה מפחד מהגיוס – אני אומר לך: לא יגיניסו אותך.

נפגעי מחזון איש, כי החזון איש תמיד אהב אותי, תמיד כיבד אותי, ופה הוא דיבר איתי קצר ובצורה חריפה מאוד. שבת לחזון איש אחרי כמה ימים, ואמרתי לו: הרב, אני חשבתי שהרב היה איתי חריף יותר מדי, חזק יותר מדי. אומר לי הרב: אני אגיד לך. אם היית מספר לי שאתה הולך להיות רב בית כנסת בשביל פרנסה – בדיעבד, זה היה עובר. אבל אמרת שאתה הולך להיות רב בית כנסת כדי שלא יגיניסו אותך, בלי לבקש מהרב – זאת אומרת, אתה עושה את הדבר הזה לשם שמיים! אמרתי, מי שעושה מחלוקת לשם שמיים, אין תקנה! הלשם שמיים הזה הוא המסוכן ביותר שיש.

סיום: חיזוק לקראת שלושת השבועות

אנחנו נכנסים לשלושת השבועות, בן אדם צריך להתחזק מאוד מאוד. יש בזה הרבה עמל, בעניין של בין אדם לחברו. ככל שאתה מטיב עם חברך – אתה הבן אדם המוצלח ביותר שיש. וכל מה שאתה עושה היום – אתה לא יודע את ההשלכות של המעשים שאתה עושה.

יזכה אותנו השם שנזכה בעזרת השם למשיח ברחמים, מתוך תשובה אמיתית, שנזכה לבניין בית המקדש במהרה בימינו, אמן ואמן.